

TY -bladet

Teknisk Yrkessammenslutning (TY)
- en yrkesorganisasjon i Delta

Nr. 1- 2012

TY PÅ VEIEN I FINNMARK s 4

KUNNSKAP OG UTVIKLING s 8

TRIVES MED YRKESBYTTE s 10

På taket av Hammerfest er utsikten slående. Herfra kan man se både Snøhvit og Håja, også kalt verdens største stein.

delta®

Hei alle der ute og godt nytt år!

Når dette skrives sitter jeg under et tak i Afrika og hører livgivende regn falle fra oven – og med lukta av regn på varm jord i nesen.

Hjemme skjønner jeg det er uvær, snø og vind fra alle kanter. Håper det har roet seg når dere leser dette. Kanskje er dette litt symptomatisk for verden i dag. Det er forholdsvis stabilt her i landet, det meste er ved det gamle, selv om noen har dårlig levestandard her også.

I vårt nabolag i Europa derimot samler mørke skyer seg i horisonten. Korrupsjon, grådighet og kapitalisme ser ut til være i ferd med å kjøre flere europeiske land i grøfta. Selve unionen er truet slik det nå ser ut. Følgene av dette blir økt arbeidsledighet, fattigdom og kan hende gir dette grobunn for ekstremisme. Sist det var slik var i de harde 30-åra. Vi vet hvordan det gikk. Dette høres dramatisk ut, men vi har nå grunn til å frykte konsekvensene av den økonomiske og politiske uroen. Verden henger sammen, så det som skjer i våre naboland påvirker oss enten vi liker det eller ikke. Selv de såkalte lukkede land handler med noen. Dette gjør at alt som

skjer i Europa og resten av verden angår oss alle på en eller annen måte.

I tillegg er det et stort land i øst som snart har kjøpt opp det meste av verdens ressurser og har styringen over bruken av disse. Jeg tenker på Kina. Jeg ser jo også hva som skjer her hjemme hvor grådige kapitalister selger unna kun for egen profitt uten tanke på hva det betyr for samfunnet. Kineserne opptre som innsekter. Det ligger ei stor og umettelig «dronning» inne i tua et sted som ingen ser, men som sender arbeiderne sine ut til alle hjørner av verden for å gi

dronninga enda mer energi så hun kan produsere enda flere arbeidere.

Jeg ser dette kanskje enda sterkere her i Afrika hvor arbeidstakeres rettigheter knapt eksisterer. Her er kinesere i føringen, i tillegg fraktes ressursene herfra til Kina.

Hva kan vi vente oss av dette som arbeidstakere? Jo, våre lønns- og arbeidsvilkår vil komme under et veldig press. Vi kan ikke forvente at vi i offentlig sektor er skjermet fra alt, men vi får nok føle konsekvenser senere enn det private næringsliv. Vi kan etter hvert komme i den situasjonen at lønninger må reduseres. Ingen hyggelig tanke hverken for den ene eller andre det. Vi kan måtte komme til å gi avkall på materielle goder vi er vant til å ha. Det trenger kanskje ikke være et onde da? Kanskje vil vi komme til å bry oss om hverandre igjen? Kanskje blir det en ny vår for dugnadsånden og kan hende vil det sette en effektiv stopper for fedmebølgen som ruller over oss?

Det er en annen vinkling på dette også, vi som art har over lang

TY-BLADET

Utgiver og ansvarlig redaktør:

Teknisk Yrkessammenslutning
v/Rune Berg
7120 Leksvik
Mobil: 916 50 558
E-post: rune.miombo@gmail.com

Redigerer/journalist:

Hege Heløe
e-post: hege.heloe@delta.no

Utforming og trykk:
Merkur -Trykk AS

Opplag: 2400

Forsidefoto:
Hege Heløe

ANNONSEPRISER FOR TY-BLADET

Format	4-farger	Sort + 1	Sort/hvitt
1/1 side	NOK 8000	NOK 5200	NOK 4950
1/2 side	NOK 6500	NOK 4220	NOK 3500
1/3 side	NOK 5900	NOK 3830	NOK 2800
1/4 side	NOK 5600	NOK 3640	NOK 2300
1/8 side	NOK 2900	NOK 1880	NOK 1200

For annonser, ta kontakt med Rune Berg, mobil 916 50 558.

tid forbrukt mye mer enn det som naturen kan produsere og er bærekraftig for. Når vi ser på årsaker og sammenhenger er det viktig å ha et perspektiv. Hele verden henger sammen og vi har bare en viss mengde ressurser å ta av og de må forvaltes med omhu. Sånn sett kunne krisemøtene i EU og klimamøtene i FN-regi avholdes samtidig. Resultatene fra begge samlingene er jo forbausende like og demonstrerer tafattheten i internasjonal politikk. Mye dystert denne gangen, men ikke uten grunn.

Hva kan vi gjøre? Det er ikke lett å si. Vi er avhengig av andre og andre av oss så vis solidaritet med de som sliter. Neste gang er det kanskje vi som er avhengig av støtte fra andre. Alle våre små handlinger er brikker i det store spillet og hvis mange nok gjør det samme så virker det.

Til slutt litt om det samfunnet vi lever i. Fikk i høst på pukkelen av en Finnmarking som mente at hvis jeg hadde det travelt så burde jeg kommet i går. Fikk nesten samme kommentaren her i en av Afrikas hovedsteder der jeg sto og trippet på et offentlig kontor. Jeg mente at de utlofte fem minuttene var oppbrukt etter over en norsk klokke. Kanskje har vi behov for å roe ned litt og nyte livet mens vi har det og ikke hele tida streve i all hast mot neste stasjon uten å registrere hvor vi står i dag.

Ha en fantastisk vinter og vår!
Rune Berg

FAKTA OM TY

Navn:

Teknisk Yrkessammenslutning (TY)

Stiftet:

1. januar 2006

Medlemmer:

2075

Delta-medlemmer innenfor trafikk, renhold, teknisk drift/vaktmestere og landbruksvikarer kan melde seg inn.

Leder:

Rune Berg er leder. Ansatt som driftsleder i Leksvik kommune. Redaksjonen avsluttet: 16.01.12

Populært medlemsmøte på Levanger

Før jul, en gang i november, mottok TY's leder en invitasjon fra hovedtillitsvalgt på Levanger i Nord-Trøndelag, Arnstein Wekre. Han ønsket å ha noen yrkesorganisasjoner representert når Delta Levanger hadde medlemsmøte før jul.

TY var representert med leder. Wekre ba inn til juletallerken og hyggelig underholdning og det møtte mange medlemmer. Lokalet var tilnærmet fullt. Medlemsmøtet foregikk femte desember, som også er Renholdernes dag. Dette hadde NRK fått med seg og markerte

dagen med et intervju av undertegnede på direkten. De ville vite om utfordringer i renholdernes hverdag og fremtid.

På medlemsmøtet valgte vi å gjøre ekstra stas på de renholderene som var tilstede med hederlig omtale og gaver.

Det at yrkesorganisasjonene blir invitert til medlemsmøter er hyggelig både for oss og medlemmene og bidrar til en større fellesfølelse i organisasjonen. Samtidig får medlemmene bedre informasjon om de ulike yrkesorganisasjonene i Delta. I det hele tatt

sørger slike treff for bedre felleskap i hele organisasjonen. Jeg vil derfor takke Arnstein Wekre for initiativet og anbefaler på det varmeste at andre hovedtillitsvalgte gjør det samme når de har medlemsmøter. Vi var tre yrkesorganisasjoner representert på møtet. Det er et passelig antall for at arrangementet ikke skal bli for langdrygt.

Rune Berg, leder i TY

Nytt fra landbruk: Være eller ikke være for landbruk

Den 10. februar holdes det et dagsseminar med tema bonden som arbeidsgiver. Det er landbruksjenester Hedmarken SA som har regien. Dette er et møte med sterke aktører. På programmet står blant annet rekruttering av arbeidskraft til primærlandbruket og hvordan landbruket skal gjøre seg mer aktuell for arbeidssøkere i framtida og hvordan sikre seg de rette folkene, av Christl Kvam, direktør i NHO-innlandet. Trond W. Nygren fra NHO mat og Landbruk (LA) snakker om forventninger til bonden

som arbeidsgiver/ oppdragsgiver. Klokkene 12.15 til 13.00 holder administrasjonssjef i Delta, Lars Erik Wærstad, og undertegnede innlegg. Det blir spennende å høre responsen fra arbeidsgivere (bøndene) etter innleggene fra NHO

og Delta. Vi er bare noen titalls landbruksvikarer igjen i Delta, så det er avgjørende at vi lykkes i det private. TY og Delta håper dette seminaret kan være starten på å få i gang organisering av arbeidstagerne i landbruket. Vi starter på Hedmarken, og lykkes vi der, så er målet å bli landsdekkende. Seminaret holdes i samarbeid med Hedmarken Landbrukskontor, Hedmark Bondelag og Hedmarken Regnskap AS.

Magne Aasdal

Nytt fra renhold

TY er veldig fornøyd med at Delta sentralt fronter saken "Hver tredje helg er nok". Vi har mange renholdere som jobber i helgene. Vi

mener at det vil bli en ytterligere belastning å måtte jobbe flere helger, også for renholderne. Vi er også åpne for at de som vil

jobbe mer kan det, men at det da må kompenseres ekstra.

Bente Bøe
Renholder, Nestleder i Ty

TY PÅ VEIEN I FINNMARK

Nærhet til medlemmene er viktig. Derfor er det av og til lurt å komme seg ut til medlemmene – der de er. TYs styre gjennomførte i september en omfattende rundreise i vårt nordligste fylke.

// TEKST OG FOTO: HEGE HELØE //

Det ble en uforglemmelig opplevelse for styret. Det var bare styremedlem Leif Hermod Jenssen, som er i fra Dyrøy i Troms, som hadde vært i Finnmark tidligere. De andre i styret hadde ikke vært så langt nord før, og de var mektig imponert over den barske naturen – og av menneskene de møtte der.

– Nå har jeg fått et annet syn på geografi. Vi kan ikke snakke om avstander sørpå. Her klager vi over at vi må reise to mil til sykehuset. Her snakker vi om langt flere mil mellom stedene. I tillegg kommer mørketid og uante mengder snø som ligger til langt på våren, sier styremedlem Bente Bø.

MEDLEMSPLEIE VIKTIG

– *Hvorfor akkurat Finnmark?*

– Vi vet at Delta har et stort potensial her i Finnmark. Da er det viktig at folk får vite om Delta og TY og at vi kan være et alternativ, sier styremedlem Marit Berg.

– Det er viktig for medlemmene våre at vi er synlige. Medlemspleie må til. Vi var hjertelig velkommen på arbeidsplassene. Når vi var på sykehuset i Hammerfest, så fikk vi snakket med deltamedlemmer der, og det satte de pris på. I tillegg så fikk vi noen nye medlemmer, forteller Marit Berg.

– Og, legger TYs leder Rune Berg til, – vi har fått vite at det kom innmeldinger i etterkant ved flere steder vi hadde besøkt.

– Så, på en måte så hadde vi rørt litt i grøten, konstaterer han fornøyd.

BLE GODT KJENT

Først gikk turen til Kirkenes. De leide bil og skulle kjøre til Varangerbotn. Det er et så lite sted at det var nære på å de kjørte rett forbi.

– Stedet hadde tre hus; kommunehuset, brannstasjon og bensinstasjon, sier Rune Berg og ler. Han ble overrasket over hvor langt det var mellom stedene. Siden gikk kjøreturen til Vadsø og besøk i fylkeskommunen. Neste stopp var Hammerfest. Det ble en flott flytur over Nordkapp. I Hammerfest besøkte de blant annet teknisk sektor, sykehuset og Hammerfest videregående skole. Deretter kjørte de til Lakselv, Karasjok og til sist Alta. På programmet var også styremøte og planlegging av aktiviteter framover.

I tillegg til å møte medlemmer, tillitsvalgte og verve nye medlemmer, så har denne turneen bidratt til å knytte styret nærmere sammen.

– Vi har lært hverandre å kjenne, på godt og vondt, sier Rune Berg.

MANGE INNTRYKK OG NYE KONTAKTER

Berg understreker at når de reiser rundt slik, så representerer de like mye Delta som TY. De har også besøkt andre arbeidsplasser enn teknisk sektor. De har blant annet vært på en brannstasjon.

– Vi er utrolig godt fornøyd med å

treffe flere hovedtillitsvalgte i Finnmark. Uten samarbeidet med dem hadde ikke denne rundreisen gått så knirkefritt, forteller Rune Berg, og håper at de tillitsvalgte også hadde utbytte av å treffe TY-styret.

– *Hva har vært mest utfordrende underveis?*

– Logistikken. Det er mye å holde styr på og mye som skal klaffe. Avstandene var overraskende store her, men det har vært utrolig lærerikt, mener Rune Berg.

Med seg på rundreisen hadde de med seg en representant fra Gjensidige forsikring. Deltamedlemmer har gunstige forsikringsordninger gjennom Gjensidige, og mange var veldig interessert i å snakke med forsikringsrådgiver Per Kristian Larsen. Han er imponert over innsatsen til TY-styret.

– De har hatt masse entusiasme og vist pågangsmot. Vi har avdekket at Delta har litt å lære på å følge opp medlemmene, og de ble bedre på å huske navn og notere ned opplysninger slik at man kan følge de opp i ettertid, seir Larsen.

EN SAMMENSVEISET GJENG

– Rundreisen i Finnmark har vært et forsøk på å finne ut hvordan vi skal organisere oss framover, forteller Rune Berg.

Styret tror de er inne på noe når de har reist ut til medlemmene.

– Vi har arrangert store konferanser tidligere. Men, nå tror jeg vi satser på å

Kontakt med yrkesgruppene på steder der de kommer er viktig. Her er Marit Berg i samtale med to parkeringsbetjener i Alta. Begge er medlemmer av Delta: Kenth Ruben Pedersen og Jan Gunnar Evensen. – Jeg er interessert i å vite hva som opptar medlemmene våre på de stedene vi kommer, sier Marit Berg. Hun fikk vite at det blir stadig mer å gjøre for trafikkbetjentene i Hammerfest. Men gledelig nok, så er sjefen fleksibel og raus med utstyr. – Vi får det vi trenger uten spørsmål, sier Pedersen.

Kontakt med de hovedtillitsvalgte var viktig for å få tilgang til å treffe medlemmer og potensielle nye medlemmer i Finnmark. I Hammerfest sørget HTV Rigmor Heggem (til venstre) for at TY-styret, her representert med Bente Bøe og Rune Berg, hadde gode arbeidsvilkår.

nå medlemmer der de er. Vi kan konsentrere oss om ett område om gangen og gi et tilbud og bli kjent med de hovedtillitsvalgte. Det er viktig å knytte kontakter.

– Turen var vel verdt å bruke seks dager, inkludert helga på, poengterer styremedlem Magne Aasdal.

Underveis ble de en sammensveiset gjeng. Det har vært mange artige episoder og opplevelser. De har nok mye å snakke om på styremøtene framover.

– Vi som er nye i styret har blitt tatt godt imot. Det er stor takhøyde og rom for andre meninger. Vi har et godt miljø i TY, sier Trude Sanna, som er fersk styremedlem.

Jørn Romsdal arbeider ved teknisk drift på sykehuset i Hammerfest. Han er interessert i å vite mer om Delta, og Leif-Hermod Jenssen informerer.

Bente Bøe deler ut drops og ber Tormod Larsen fra Teknisk drift om å "Tygge litt på Delta".

Bente Bøe i samtale med navnesøster Bente Sjøvoll ved Hammerfest videregående skole.

Rune Berg synes det er hyggelig å så av en prat med Delta-medlemmer. Slik får man vite hva det enkelte medlem er opptatt av. Georgi Kolioglo er vaktmester ved Hammerfest videregående skole og fornøyd Delta-medlem.

NORD

Se oftere mot nord.
 Gå mot vinden, du får rødere kinn.
 Finn den ulendte stien. Hold den.
 Den er kortere.
 Nord er best.
 Vinterens flammehimmel,
 sommernattens solmirakel.
 Gå mot vinden. Klyv berg.
 Se mot nord.
 Oftere.
 Det er langt dette landet.
 Det meste er nord.

Rolf Jakobsen

Med jobben som livsstil

Ingulf Nilsen arbeider som arbeidsleder ved Hammerfest videregående skoles elevhjem. Her har han arbeidet i snart 28 år. Han var også med på å starte opp Teknisk Yrkessammenlutning (TY) i Delta.

// TEKST OG FOTO: HEGE HELØE //

– Jobben er blitt en livsstil for meg, forteller Ingulf Nilsen, aktiv og engasjert Delta-medlem, med verv og som stadig er på utkikk etter å verve nye medlemmer.

Selv om han trives i jobben, så merker han at han blir eldre. Han planlegger å gå av til våren. Da er han 66 år. Han måtte bare først se det nye elevhjemmet bli bygget og i drift.

ARBEIDSLEDER OG MILJØTERAPEUT

– Det har vært spennende å være med i planleggingen av det nye elevhjemmet. Jeg har fått gjennomslag for noen ideer, sier arbeidslederen, som også fungerer som miljøterapeut.

– Det er mange ungdommer som vil snakke med meg og jeg megler også en del når det er konflikter, sier Nilsen.

– I tillegg må jeg være observant på narkotika og jeg samarbeider en del med politiet, forteller han videre, og legger til at han har en variert jobb.

Nilsen har arbeidstid på mandag og tirsdag fra 14.30 til 21.30 og onsdag og torsdag på dagtid. Fredager er fridag. Alle som er over 62 år har krav på å kunne jobbe 80 prosent med 100 prosent lønn i Hammerfest kommune og fylkeskommune.

–Jeg jobber ved Norges fineste elevhjem. Det er helt nytt og flott. Det er tydelig at de 80 elevene som bor her trives, sier Nilsen, og viser oss det flotte bygget som ligger like nedenfor den berømte meridiansirkelen i Hammerfest.

RENHOLD OG UTVIKLING

Den femte desember var det renholderens dag, en markering som foregår over hele landet. TYs styremedlem nord, Leif Hermod Jenssen deltok på markeringen ved Bardufosstun i regi av Bardufoss-Høgtun videregående skole, i Troms. Her holdt han også et fengende innlegg. Her følger hans rapport fra markeringen:

// LEIF-HERMOD JENSSEN
STYREMEDLEM TY //

Renholdsleder Reidun Pedersen snakket innledningsvis om holdninger ovenfor yrkesgruppa og stolthet blant renholdere. Hun påpekte at enkelte brukere viser mangelfull respekt for yrket ved å kaste søppel og rote til innearealene. Hun tok også opp problematikken med at det var vanskelig å rekruttere til yrket. Ungdom mener dette er et "skitt yrke". Videre hevder hun at renholderne setter sin ære i å utøve yrket på en flott måte og at brukerne er fornøyd med det renholdet som utøves. Yrkesgruppen er en stor ressurs som i enda større grad kan

benyttes av arbeidsgiver. Mer moderne utstyr og maskiner vil gjøre yrket mer attraktivt.

KUNNSKAP OM SMITTE

Professor Ørjan Olsvik tok for seg det alltid aktuelle temaet smitte/smittevern. Han tok oss med på en reise fra svunne tid til det moderne samfunn. I gamle dager tok folk knekken på bakterier med grønnsåpe og vann. I dag med sprit.

Olsvik påpekte at det bør være større fokus på hygiene. Han stilte spørsmål om renholdere er en utsatt gruppe når det gjelder smitte. Svaret gav han selv, og det var både og. De fleste blir smittet av andre mennesker. Bakterier kommer

først og fremst fra dråpesmitte og miljøreservoarer. Han tok også et oppgjør med myndighetene om manglende kunnskap om bakterier og smitte og siktet her til hysteriet som fulgte i kjølvannet av fugleinfluensaen og svineinfluensaen.

FAGBREV GIR TRYGGHET

Lærer Christian Heikelmann mente at måten å heve statusen til yrket var økt kompetanse, nytenking og moderne teknologi. Renhold berører alle fag og alle har et forhold til det. Han oppfordrer flere til å ta fagbrev innenfor yrket.

Fagbrev gir trygghet i jobben. Har du ikke fagbrev jobber du ikke med renhold

Femtiden baseres på kunnskap

Vi som jobber i kommunal/fylkeskommunal sektor er kunnskapstørste på mange områder.

// AV: LEIF-HERMOD JENSSEN
STYREMEDLEM TY //

Man må kunne kreve at man får en inngående opplæring og innføring i bruken av nytt utstyr, som etter hvert er blitt veldig avansert.

Vi som er ansatt i teknisk avdeling har grunnkunnskapen i et fagbrev og god erfaringskunnskap som man løser oppgaver med.

Kunnskap er en bevisst forståelse av noe, og med muligheten til å bruke denne

for en bestemt hensikt. Muligheten til å vite noe er en sentral del av filosofien og har sin egen avdeling, erkjennelsesteori eller læren om sannhet.

MØTE KONKURRANSEN

Hvilke problemstillinger står vi ovenfor i fremtiden? Vi må tilpasse oss et globalisert arbeidsmarked med ulike kulturer, ulike måter å løse problemene på. Fagfolk fra andre land står klar for å selge sine kunnskaper.

Vi må vise at vi ikke står tilbake for

noen, at vi kan vårt yrke og har den nødvendige kunnskapen for å mestre hverdagen.

TY (Teknisk yrkessamenslutning) har jobbet lenge for at fagbrevet for driftsteknikere skal bli innført i Norge.

Det har vært en viss motstand mot dette men forhåpentligvis er det ikke lenge før fagbrevet for Driftsteknikere er et faktum. Andre parter i arbeidslivet har ikke vist samme inntresse for fagbrevet som TY. Vi i TY er av den oppfatning at fagbrevet for driftsteknikerne er en nødvendighet for å møte fremtidlige problemstillinger. Det vil styrke kvaliteten på oppgavene innenfor den offentlige tjenesteytingen og vi som utfører tjenesten vil bli tryggere i vår hverdag.

TY anbefaler alle renholdere til å ta fagbrev og ser gjerne at renholderfaget kan bli et ungdomsfag på videregående skoles nivå. Foto: Shutterstock

”Kunnskap er makt”

Francis Bacon (1561 – 1626),

men med vasking. Han var opptatt av at det var mye kunnskap hos renholdere, han brukte ordene; det finnes mangt et godt hode under en gammel hatt! Heikelmann vektla at realkompetansen er summen av holdninger, kunnskap, ferdigheter og innsikt i faget.

Heikelmann mente man må la renholdere ta del i utviklingen, og gi de mulighet for nytenking. Et eksempel er innføring av EKO H2O C som er en ny

måte å utøve yrket på, ved å tilføre oksygen og strøm i rent vann. Dette gir et helt topp resultat.

FAGET INN PÅ VIDEREGÅENDE SKOLE

Undertegnede holdt et innlegg om kunnskap og viste til at TY jobber for å få renholds-faget som ungdomsfag. Kommuneøkonomien har betydning for yrket. Yrket er utsatt for privatisering. Flere firma i Norge rekrutterer arbeidskraft i Øst-Europa og skolerer dem med et intensivkurs for å la dem jobbe i Norge i tre måneder – for så å sende dem tilbake til sitt hjemland.

Renholdere må også møte endringer

og det er ikke alltid en trussel. Kanskje må dere gjøre dere uunnværlige, ta opp kampen mot privatisering og ikke la andre fortelle dere hvor dyr dere er i drift. Finn det ut selv!

Skap konkurransefortrinn med å ta fagbrev i yrket og vær nysgjerrig på fremtiden.

Mitt budskap nådde fram, skal man tolke applausen som jeg fikk. Det var spennende og interessant å holde innlegg og møte så mange flotte mennesker med yrkesstolthet og som viste sann glede av å jobbe som renholder.

Ikke vær redd for å ta kontakt med oss i styret for TY hvis dere trenger hjelp. Vi er her for dere!

Det vil slå positivt ut for rekrutteringen, og ungdom vil kunne søke seg til en slik utdanning. Det er fremtidsrettet. La oss alle i Delta rope et høyt JA til fagbrevet i driftstekniker faget!

PRØVEPROSJEKT FOR RENHOLD

TY er også opptatt av at renholderfaget skal bli et ungdomsfag slik at man kan ta utdanning på videregående skoles nivå. TY mener at utdanning i faget vil gi økt rekruttering og økt status for yrket.

I stedet for å legge ned linjer på videregående skole må vi opprettholde utdanningstilbudet for å beholde bredden i fagarbeidergruppen, og på den måten hindre at vi mangler arbeidskraft. Vi bør lage et prøveprosjekt på utdanning innenfor renholds-faget? Bardufoss-Høgtun videregående skole har drevet voksenopp-læring i flere år for at voksne renholdere får mulighet til å ta fagbrevet. Med den

kompetansen de har utviklet kan de med letthet starte opp med yrkesutdanning som ungdomsfag. La oss gi dem muligheten.

TAKK TIL FINNMARK

TY var i høst på en rundtur i Finnmark, nettopp for å få kunnskap om medlemmenes behov og de problemstillingene som er knyttet til et fylke med lange avstander, og faggrupper som består av noen få mennesker.

TY har planer om å komme tilbake til Finnmark i løpet av 2012, med tilbud om fagkurs både innenfor renholds- og driftsteknikerfaget. Tema er ikke helt bestemt ennå, men i god TY-ånd skal disse temaene være gjennomtenkt og ha høy kvalitet. De som deltar på disse temadagene skal ha en god følelse for at det de får lære om er faglig inntressant.

På Finnmarkturen møtte vi mange

flotte medlemmer og tillitsvalgte i Delta. TY var innom Sør-Varanger, Nesseby, Vadsø, Hammerfest, Porsanger, Kautokeino og Alta.

Alle dere bidro med sitt for at styret fikk en uforglemmelig tur. Vi fikk oppleve mye på turen, små ting som har festet seg i hukommelsen, her kan nevnes:

En kafé som hadde bare én øl igjen, en festival som solgte t-skjorte med ”Hard joik café”, båttur i mørket, enkel lunsj på grensen til Russland, middagsmøte med medlemmer i Delta, en utrolig flott flytur over Varangerhalvøya, flott utsikt over Hammerfest by, omvisning i Nordlysbadet.

Tusen hjertelig takk til dere alle, ingen nevnt ingen glemt. Det er bred enighet i TY-styret at den kunnskapen om Finnmark som vi fikk på turen ville vi ikke vært foruten.

Kommunens superarbeidere

Styret i TY inviterte tre miljøservicearbeidere fra Åmot kommune til et møte for å bli bedre kjent med Åmot-modellen – en ny måte å organisere renhold på.

// TEKST OG FOTO: HEGE HELØE //

Det er spesielt at denne yrkesgruppen reiser rundt og holder foredrag og informerer og svarer på spørsmål rundt sin arbeidsorganisering. Derfor bestemte fagleder for renhold i Ski kommune og styremedlem i TY, Trude Sanna, å undersøke nærmere hva som ligger bak suksessen i Åmot. I høst kunne man derfor lese i TY-bladet om hvordan man i Åmot kommune har organisert renholdet på en ny måte. Renholderne har blitt miljøservicearbeidere og får to timer intern opplæring i uka og kontinuerlig faglig påfyll etter behov. Det gir resultater.

STOLTHET I JOBBEN

Liv Jenssen, Anne Stensberg og Mai Britt Nergård er tre godt voksne og erfarne renholdsarbeidere, som nå kan titulere seg som miljøservicearbeidere. Alle tre utstråler trygghet, faglig stolthet og arbeidsglede. De

Kommunens superarbeidere, kan de kanskje kalles, miljøservicearbeiderne i Åmot kommune. Gjennom kompetanseheving og personlig utvikling har yrkesgruppen blitt synlig i kommunen og kan yte tjenester i andre etater dersom det er behov for det. Liv Jenssen, Anne Stensberg og Mai Britt Nergård møtte styret i TY.

informerer og svarer på spørsmål. Det er lenge siden de befant seg i "bøttekottet".
– For omlag 11 år siden begynte omleggingen av renhold i kommunen. Det har gått gradvis, innleder Stensberg.

Hun forteller at kommunen sleit med å rekruttere nok renholdere, de hadde et høyt sykefravær og høye kostnader i kommunen. En prosjektgruppe ble nedsatt og renholderne ble tatt med og fikk komme med

Vemodig men spennende å bytte yrke

// EKS-LANDBRUKSVIKAR,
IVARSELVÅG //

Landbruksvikarordningen kom i gang tidlig på 1970-tallet, formålet med ordningen var å hjelpe gårdbrukeren ved sjukdom og i nødsituasjoner. Dette stilte store krav til landbruksvikaren, da han ofte måtte stille på kort varsel og med begrenset informasjon. Død og alvorlige sjukdommer/ulykker var og en del av jobben. Dette krevde sin "mann", og landbruksvikaren måtte være meget selvstendig og løsningsorientert.

Jeg begynte som landbruksvikar i 1992, trivdes meget bra, men da ordningen ble privatisert i 2008 følte jeg at ting endret seg. Jeg fikk fortsette som kommunal landbruksvikar, men det ble lengre mellom oppdragene. Antageligvis en kombinasjon av privatisering og dårlige jordbruksoppgjør. Da det i

2011 ble ledig vaktmesterstilling i kommunen bestemte jeg meg for at nok er nok, søkte stillingen og fikk den.

Overgangen til vaktmester gikk greit, da dette har vært arbeidsplassen min ved manglende landbruksoppdrag. Jeg kjente til arbeidsforholdene og kunne lett integreres. Hverdagen bestod nå av forutsigbar arbeidstid fri hver helg. Rein luksus for en sliten landbruksvikar.

Nye ansvarsområder er nå vei, vann, avløp og vedlikehold kommunale bygg samt alt tenkelig forefallende arbeid i kommunal sektor.

En av de nye utfordringene nå er å venne seg til å jobbe sammen med andre, og at arbeidsdagen er 7,5 timer sammenhengende. Jeg var vant med å styre mye selv og mye av arbeidet var rutine og gikk av seg selv i forholdsvis høyt tempo. Forefallende arbeid

Ivar Selvaag har lagt bak seg til sammen 22 år i yrket som landbruksvikar og avløser. Nå er han vaktmester og trives godt med nye arbeidsoppgaver, selv om han savner det å arbeide med dyr.

innspill. Jobo personutvikling ble koplet inn.

- Til å begynne med var det en del protester fra renholderne. Mange ble litt engstelig for å reise ut til sykehjemmet, og andre steder når de fra før av var vant til å arbeide ved sin faste plass. Vi rullerer og arbeider nå både i team og alene, alt ettersom, sier Stensberg, og forteller at de etter den nye modellen har fellespauser og at de samarbeider om oppgavene. De er opplært i å se helheten og har fått et helt annet overblikk og innsikt i hvordan kommunen fungerer, og hvilken rolle de selv har. De har fått handlingskompetanse.

- Ved å omorganisere arbeidet har vi det mer sosialt, vi har mer glede av hverandre, og da kommer det andre av seg selv.
- **Kompetanse gir selvtillit og vi føler av vi er verdt noe, sier Liv Jenssen.**

AVLASTER ANDRE YRKESGRUPPER

- Vi har 50 omsorgsleiligheter i sentrum som er knyttet til sykehjemmet. Det at miljøservicearbeiderne tar renholdet der gjør at hjemmetjenesten får bedre tid til de eldre.

- Pleierne nærmest klappet i hendene da vi kom inn. Vi har bare fått positive tilbakemeldinger fra hjemmetjenesten og fra brukerne. Det er med på å avlaste helsepersonellet, sier Jenssen, og legger til at de ikke er der for å gjøre omsorgsoppgaver, men

at de selvsagt gir en håndsrekning til de eldre dersom det trengs.

Dersom det er behov, så kan renholdere steppe inn som vikar på kort varsel, dersom det trengs i barnehage, SFO eller på sykehjem. Men bare dersom det ikke er mulig å få tak i vikarer. Selv i undervisningen har miljøservicearbeiderne steppet inn. Det var til å begynne lærerne en smule skeptisk til. Da lærerne ble sendt på kurs, overtok miljøservicearbeiderne undervisningen. Elevene fikk miljøkunnskap og det gikk over all forventning.

TY FØLGER MED

Ved å gjøre disse grepene har man valgt å ta opp kampen mot privatisering. De ansatte melder at de trives langt bedre i arbeidet nå enn tidligere. Dette gir også utslag i at kortidsfraværet har gått ned.

- Yrket dør om vi ikke møter utfordringer. Miljøservicearbeiderne er trent i å se helheten og kommunen sparer på dette ved at de ansatte får mye ut av lite. Det kan de gjøre fordi de har fått kunnskap, konkluderer Trude Sanna.

Hun håper å få til en lignende organisering av renholdet i Ski kommune. TY kommer til å følge opp prosessen i Ski, og jobbe mer med tema omorganisering av renholdsyrket.

NHO tar feil

- **NHO burde konsentrere seg om å bruke det offentlige som en god tilrettelegger og medspiller for privat virksomhet, ikke om å prøve å sikre flere skatte kroner til egne medlemsbedrifter, sier Delta-leder Gunn Olander.**

Delta-lederen reagerer på at NHO-sjef John G. Bernander nok en gang tar til orde for økt konkurranseutsetting og bruk av markedsmekanismer i offentlig sektor.

- Jeg er enig med Bernander når han fremholder at gode krefter bør jobbe sammen og at det offentlige og private er avhengige av hverandre. Gode krefter skaper best resultater når de får utnytte det beste i hverandres erfaring og kompetanse og sammen videreutvikle et godt velferdssamfunn med gode offentlige velferdstjenester, påpeker Olander.

- Vi må spille sammen, ikke mot hverandre, sier Olander, som minner om at offentlig sektors tjenesteproduksjon er verdiskapning på lik linje med privat sektor og en svært viktig forutsetning for en moderne og innovativ privat sektor. Hun viser til at det private næringsliv har behov for gode skoler, gode barnehager, gode pleie- og omsorgstjenester og god infrastruktur.

- Delta vil ha balanse mellom offentlig og privat sektor. Private kan bidra med mye på mange områder, men de sentrale velferdstjenestene må være under offentlig styring og demokratisk kontroll, sier Olander.

måtte tas fortløpende og uforutsette hendelser måtte hankses med på sparket. Ofte måtte vanskelige avgjørelser tas på egenhånd. Dette var både positivt inspirerende samtidig til tider psykisk belastende.

Etter et knapt år som vaktmester angret jeg ikke på at jeg skiftet yrke, men jeg kjenner ofte at jeg savner å arbeide med dyr og det å styre arbeidstid/tempo selv. Likevel er det veldig kjekt og utfordrende å lære nye arbeidsoppgaver, samt det å fungere i lag med nye mennesker. Fri hver kveld og helg har ført til at jeg kan engasjere på annet hold og har meldt meg inn i frivillig brannvern og går nå grunnkurs brannkonstabel. Dette er noe som var umulig før da hele dagen var oppbundet med stell av dyr.

Til slutt tenker jeg at 19 år som landbruksvikar og tre år som avløyser var nok, og det skal nok gode betingelser til for at jeg skal gå tilbake til landbruksvikaryrket.

Solid medlemsøking i 2011

Delta økte med over 2000 medlemmer i fjor, og har nå 65 459 medlemmer. Det innebærer en vekst på 3,2 prosent i løpet av det siste året.

Dyktige lokale tillitsvalgte, oppslutning om Deltas politiske standpunkter samt attraktive medlemsfordeler er grunnen, i følge Delta-leder Gunn Olander.

- Dette er en svært gledelig vekst og gir en ytterligere inspirasjon for oss i vårt arbeid, sier Delta-leder Gunn Olander. Delta-lederen tror at medlemsveksten skyldes en kombinasjon av dyktige lokale tillitsvalgte, oppslutning om Deltas politiske standpunkter samt attraktive medlemsfordeler.

20.000 henvendelser til Delta Direkte i 2011

I 2010 åpnet Delta Direkte. Det er en tjeneste som gir medlemmer og tillitsvalgte raske og kvalitetssikrede svar på ulike spørsmål om medlemskap, lønn og

tariff, arbeidstid, ferie, permisjon, karriere, utdanning og videreutdanning mv. Tjenesten er åpen fra 8 til 20 på alle hverdager.

- Service og tilgjengelighet står sentralt. Tilbudet har blitt en lett tilgjengelig tjeneste som gir god hjelp til medlemmer og tillitsvalgte, sier Olander. I 2011 behandlet Delta Direkte over 20 000 henvendelser. 96 prosent av alle som ringte Delta Direkte fikk svar innen 60 sekunder. 95 prosent av alle e-poster ble besvart innen påfølgende arbeidsdag.

Delta kunne i 2011 markere 75-årsjubileum som organisasjon.

Eiendomsforvalter i Lusaka, Zambia

Zambia er et land med omlag 10 millioner innbyggere. Hovedstaden Lusaka har per i dag to millioner innbyggere. Tallet stiger stadig. På sin ferie i landet har TYs leder, Rune Berg, intervjuet en lokal kollega på drift.

// AV: RUNE BERG //

Jeg fikk etter litt om og men avtale med en herre ved navn Abyness Mwiinga. Han har tittelen District works supervisor i Lusaka district (kommune).

STORT ANSVARSOMRÅDE

Mwiinga hadde ansvaret for alle offentlige bygninger inklusive statlige bygninger som måtte finne seg i hans distrikt. Det inkluderer alle skoler, helseinstitusjoner, offentlige kontorer pluss regjeringsbygg. I tillegg hadde han ansvar for å tilrettelegge med utstyr, scener, talerstoler, løpere med mer når presidenten fant det for godt å ha et arrangement. Han hadde også ansvar for all infrastruktur som hørte til bygningene.

Ikke noe å si på ansvaret der i gården. I staben sin hadde han det han kalte en tekniker og fire vaktmestere med fagutdanning innenfor rørlegging, eller murer og mekanikk. Det var alt. Ved større reparasjoner eller utbygginger brukte de eksterne kontraktører. Som jeg skjønnte brukte han mye tid på å kontrollere disse kontraktørene, både ved reparasjonsoppdrag og ved nybygging. Han fortalte at hos mange av kontraktørene var det ansatt folk med manglende kompetanse så de skjønnte ofte ikke beskrivelsene som var gitt i anbudsdokumentene. Han ga dem advarsler og ved tredje advarsel mister de jobben.

Jeg tolket det dit hen at han også drev mye med prosjektstyring.

BETONG

Alle bygninger var i betong enten støpt på plassen eller laget av betongblokker, litt avhengig av størrelse for metode. I de mindre bygningene kunne det være

Abyness Mwiinga har som District works supervisor et stort ansvarsområde i Lusaka district. Mye er forskjellig fra våre hjemlige trakter. (Foto: Rune Berg)

trestrukturer i tak og noe i innvendige vegger. Teknisk utrustning i bygningene var stort sett vannsystemer og varmtvannstanker med tilhørende røropplegg, avløp og kloakk. I tillegg var det luftkondisjoneringsanlegg (airconditioning) i de fleste bygninger. De var av typen varmpumper per rom eller areal. Det fantes ikke noe som lignet ventilasjonssystemer eller varmesystemer.

BESKJEDNE LØNNINGER

Jeg spurte om de følte seg truet av privatisering, da skjønte han nesten ikke spørsmålet. Etter litt diskusjon rundt temaet konkluderte han med at det aldri har vært et tema her. Han følte seg absolutt ikke truet i sin posisjon. De fire vaktmestrene han hadde var utdannet ved videregående skole og de hadde i tillegg enten to eller tre års opplæring hos arbeidsgiver. Det ligner litt på den norske modellen med videregående og læretid. Etter to år oppnådde de craft-level og etter tre år diploma.

Arbeidstid var åtte timer per dag, startende fra klokka 08.00 og til klokka 17.00. Lunsjpause var innenfor arbeidstiden. Fri lørdag og søndag. Lønn for vaktmester var ca to millioner ZMK som er ca 2380 NOK pr måned. Bensinprisen er ca 8000 ZMK som er ca 9,50 NOK. En hel kylling koster 30 000 ZMK, det vil si ca. 36 NOK. Dette for å illustrere lønna og litt om kostnader til viktige forbruksvarer. Pensjonsalderen er 55 år, men det er fremmet forslag om å heve den til 65 år. Gjennomsnittlig levealder var for få år siden ca 45 år. Når de blir pensjonister får de et engangsbetrag utbetalt, de som er offentlig ansatte (civil servants) får i tillegg en månedlig sum utbetalt. Denne summen er uendret i forhold til prisstigning osv så lenge de får den. Den er lik den første månedlige utbetalingen hele veien.

Mwiinga har for øvrig vært aktiv i sin fagforening, han har sittet flere år som nestleder i den lokale avdelinga og også en periode (fire år) som leder. Abyness Mwiinga er gift og har fem barn, fire jenter og en gutt. Han har et barnebarn, en gutt. Jeg takker på vegne av TY for at han tok seg tid til en prat med oss. (Praten kostet meg forøvrig 100 000 ZMK i transportpenger).

Hver tredje helg er nok

Det er en stor belastning å arbeide i helgene. Det er nettopp derfor det har vært enighet om at ingen skal arbeide oftere enn hver tredje helg, skriver Delta-leder Gunn Olander i et debattinnlegg i Dagens Næringsliv.

HER ER INNLEGGET:

Dagens ordning med arbeid hver tredje helg i helse- og omsorgssektoren er et resultat av arbeidstidsforkortningen i Arbeidsmiljøloven i 1987, og det faktum at partene den gangen ble enige om at ansatte skulle jobbe hver tredje helg, mot tidligere hver annen helg og ofte hver fjerde helg for deltidsansatte.

Kortere arbeidstid og overgangen fra hver andre til hver tredje helg var begrunnet i krav til helse, miljø og sikkerhet. Farene ved det å jobbe ubekvemt er godt dokumentert. Helse og sikkerhet må ivaretas, ikke bare av hensyn til de ansatte, men også av hensyn til pasienter og brukere.

Delta er samtidig klar på at det for en del ansatte likevel i noen sammenhenger kan arbeides ut over hver tredje helg på frivillig basis. Forutsetningen er at det tas nødvendige vernehensyn.

Siden det er en ulempe å jobbe flere helger, er det rimelig med høyere ulempe-tillegg for dette arbeidet. Bedre betalt for helgearbeidet, som tariffavtalen også gir hjemmel for, vil også bidra til at aktuelle arbeidstakere opplever slike ordninger mer motiverende.

Delta er opptatt av at arbeidsgivere og ansatte lokalt har en rekke virkemidler som kan tas i bruk for å få bukt med ufrivillig deltid. Noen eksempler kan være:

- Økt grunnbemanning
- Stillingsstørrelser i tråd med faktisk arbeidede timer ut over en periode for eksempel seks måneder.
- Ny eller alternativ organisering av arbeidstiden, arbeid på flere arbeidsplasser.
- Faste reserveordninger og omfordeling av kostnader innenfor vikar og overtidsbudsjetten.

Delta har gjort det klart at det holder å arbeide hver tredje helg. Facebook-siden "Hver tredje helg er nok" har i skrivende stund fått over 5000 tilhengere i løpet av kort tid. Og den fortsetter å øke!

Julenissen er fra parkering

I Vågsøy kommune i Sogn og Fjordane har de en artig måte å belønne lovlydige bilister på.

I forbindelse med opprettelsen av Vågsøy parkering i 1989 ble det tatt vedtak om at det skulle deles ut gaver til lovlydige bilister hver desember. Etter at tradisjonen har hatt en pause på noen år, så har de nå før jul tatt opp igjen denne, skriver VG.no.

Gavene som ble delt ut nå før jul var eksklusive matvarer som levende hummer, pinnekjøtt, røyket laks, spekekjøtt lår og mandarinkasser. For å bli belønnet med dette er kriteriet at man skal ha betalt avgift og stå lovlig parkert.

GAVEBREV PÅ RUTA

Styret har på forhånd fastsatt datoer for utdelingene, og det bestemmes på forhånd hvilke parkerings plasser som skal besøkes. Betjentene legger da et gavebrev under vindusviskeren og kunden kan hente sin gave i butikken.

Trafikkbetjenter i Vågsøy parkering synes dette er en morsom tradisjon. Dette gjøres i følge daglig leder i parkeringsselskapet for å skape goodwill og profilere Måløy på en positiv måte. Det er ikke oppgitt hvor mye parkeringsselskapet bruker på gavene, men de er skjønt enige at det er vel anvendte tusenlapper og at de møter mange blide ansikt når de er på gaveutdeling.

FØRJULSGAVE: I Måløy kan et møte med parkeringsvakten bli svært hyggelig. Her får Monika Refvik (28) og Frank Edvardsen (25) utdelt en pinnekjøttside av parkeringsvakt Svein Olsen (63). Foto: Øystein Torheim

Er din kollega TY-medlem?

Mange i vår målgruppe er ikke klar over at de som Delta-medlemmer fritt kan melde seg inn i TY. Det kan være verdt å undersøke om din kollega har meldt seg inn i TY. Flere medlemmer i TY betyr økt innflytelse, økt faglig tilbud og flere kurs. Det koster ikke noe ekstra å være medlem av TY. TY tilbyr faglig fellesskap for driftsteknikere/vaktmestere, renholdere, trafikkansatte og landbruksvikarer.

Du får:

- TY-bladet to ganger i året med nyheter, fagstoff og reportasjer fra teknisk sektor i Delta.
- Konferanse/kurs
- Faglig fellesskap

TENK SMART • SKAP KVALITET • BRUK EGNE ANSATTE!

Fire gode grunner til at kommunene bør velge å ansette egne trafikkbetjener, renholdere, driftspersonell og landbruksvikarer framfor å privatisere tjenestene:

1. Det er lønnsomt for kommunen å ha egne ansatte fordi det gir maksimal utnyttelse av ressursene.
2. Egne ansatte gir kommunen økt handlingskompetanse, og det gir ansatte større motivasjon og mestringsevne.
3. Gjennom godt tverrfaglig samarbeid kan vi forebygge sykdom og skade, fremme helse og øke sikkerheten slik at vi ivaretar de offentlige verdier på en god måte.
4. Våre yrkesgrupper gjør hverdagen enklere, renere og sikrere for kommunens innbyggere. Tenk smart – skap kvalitet – sats på egne ansatte.

Returadresse:
 TY/Delta
 Postboks 9202 Grønland
 0134 Oslo

Arbeidsutvalget i Teknisk Yrkessammenslutning (TY)

Leder
Rune Berg (drift)
 Mobil: 916 50 558
 E-post: runeberg@c2i.net

Styremedlem (trafikk)
Kristin Gustafson
 Telefon: 922 05 077
 E-post: kristingustafson@epost.no

Nestleder
Bente Bøe (renhold)
 Mobil: 936 49 502
 E-post: bente.boe@re.kommune.no

Styremedlem (trafikk)
Marit Berg
 Mobil: 412 09 628
 E-post: marit.berg@hjemmet.no

Styremedlem (økonomiansvarlig)
Magne Aasdal (landbruk)
 Mobil: 413 25 091
 E-post priv: magne.aasdal@tele2.no

Styremedlem (renhold)
Trude Sanna
 Mobil: 400 37 637
 E-post: trude.sanna@ski.kommune.no

Styremedlem (drift)
Leif Hermod Jenssen
 Mobil: 906 23 001
 E-post jobb: leif.hermod.jenssen@nordixnett.no

Styremedlem (landbruk)
Ivar Selvåg
 Mobil: 482 40 492
 E-post: ivaselva@online.no

INNMELDINGSBLANKETT FOR DELTA OG Teknisk Yrkessammenslutning (TY)

NAVN	FØDSELSNR.	<input type="text"/>	Fyller ut av Delta
ADRESSE	PERSONNR.	<input type="text"/>	INNMELDINGSDATO
POSTNR.	STED	<input type="text"/>	MEDLEMSNR.
TLF. PRIV.	MOBIL	<input type="text"/>	Fyller ut av verver
ARBEIDSGIVER	E-POST	<input type="text"/>	MEDLEMSNR.
ADRESSE		<input type="text"/>	NAVN
POSTNR.	STED	<input type="text"/>	ADRESSE
ARBEIDSSTED	TLF. ARB.	<input type="text"/>	POSTNR.
STILLINGSKODE/-BETEGNELSE		<input type="text"/>	STED
ÅRSLØNN I 100% STILLING	FAST ANSATT I %	<input type="text"/>	ARB. GIVER
	VIKAR I %	<input type="text"/>	ØNSKER PREMIE NR.
		<input type="text"/>	BESKRIVELSE AV PREMIE

Kryss av

- Jeg er ikke Delta-medlem fra før, men ønsker å melde meg inn i Delta og registrere meg i TY.
 Jeg er medlem i Delta og ønsker å registrere meg i TY. Mitt Delta-medlemsnummer er

For at jeg skal kunne dra full nytte av alle medlemsfordeler, samtykker jeg i at nødvendige opplysninger om mitt medlemskap gis til YS og Deltas samarbeidspartnere.

DATO OG STED _____ UNDERSKRIFT _____

Innmeldingsblankett sendes til: Delta, Postboks 9202 Grønland, 0134 Oslo

HUSK MEDLEMSFORDELENE!

Ønsker du YS-innbo eller andre forsikringer fra i dag - ring 03100, ta kontakt med ditt nærmeste Gjensidige-kontor eller ring YS Medlemsfordeler på 21 01 39 39.

Vil du beskytte ditt personnummer, send blanketten i lukket konvolutt.